

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Age1 ในรูปแบบ เจล ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เหมบของการวิจัย
2. ประชากรและหน่วยการวิเคราะห์
3. การเลือกกลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

ประชากรและหน่วยวิเคราะห์

ประชากรในการศึกษานี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 5,565,358 คน (ข้อมูลสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (www.moi.go.th, 13 ตุลาคม 2550)

หน่วยวิเคราะห์ คือ หน่วยบุคคล ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้มาจากการคำนวณของ สูตรของทาโร่ ยามาเน่

(Taro Yamane. 1970 : 886, อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ. 2548: 62-63) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีวิธีคิดดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ	n	คือ	จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ	ขนาดของประชากร 5,565,358 คน
	e	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05

แทนค่าตามสูตร ได้ผลดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{5,565,358}{1+5,565,358(0.05)^2} \\ &= 399.97 \quad \text{คน} \end{aligned}$$

ผลจากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) จำนวนทั้งสิ้น 399.97 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำไว้ที่ 400 คน

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 จากข้อมูลของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร ([Online], 25 ตุลาคม 2551) ได้แบ่งพื้นที่เมืองของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่จำนวน 50 เขต ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เขตชั้นใน ประกอบด้วยเขต 21 เขตการปกครอง ได้แก่ เขตพระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน บางรัก ยานนาวา สาทร บางคอแหลม ดุสิต บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง คลองเตย จตุจักร ชนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย บางใหญ่ ดินแดง และเขตวัฒนา

2. เขตชั้นกลาง ประกอบด้วยเขต 18 เขตการปกครอง ได้แก่ เขตพระโขนง ประเวศ บางเขน บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางพลัด ภาษีเจริญ จอมทอง ราษฎร์บูรณะ สวนหลวง บางนา ทungkru บางแค วังทองหลาง คันนายาว สะพานสูง และเขตสามไหม

3. เขตชั้นนอก ประกอบด้วยเขต 11 เขตการปกครอง ได้แก่ เขตมีนบุรี คอนเมือง หนองจอก ลาดกระบัง ดลิ่งชัน หนองแขม บางขุนเทียน หลักสี่ คลองสามวา บางบอน และเขตทวีวัฒนา

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในกลุ่มจะได้ขนาดตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

ชื่อพื้นที่กลุ่ม	จำนวนเขต	จำนวนประชากร	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
1. กลุ่มเมืองชั้นใน	21	1,811,363	130
2. กลุ่มเมืองชั้นกลาง	18	2,334,558	168
3. กลุ่มเมืองชั้นนอก	11	1,419,437	102
รวม	50	5,565,358	400

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. ([Online],25 ตุลาคม 2551)

ขั้นที่ 3 จากจำนวนตัวอย่างที่ได้ในแต่ละพื้นที่เขต ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มเมืองนั้นๆ จำนวนรวม 400 คน โดยกำหนดกรอบในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling frame) ไว้ว่า ต้องเป็นผู้ที่รู้จักผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Age1 ในรูปแบบ เจล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended question) โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ลักษณะของข้อคำถาม ผู้วิจัยใช้มาตรวัดแบบ Rating scale 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's scale) ในการวัดระดับความคิดเห็นซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายความว่า	ความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายความว่า	ความคิดเห็นมาก
3	หมายความว่า	ความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายความว่า	ความคิดเห็นน้อย
1	หมายความว่า	ความคิดเห็นน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปรความหมายค่าระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ยี่ห้อ Age1 อยู่ 5 ระดับ โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการของ เบส (Best. 1997 : 147) ดังนี้

ระดับคะแนน 4.50 – 5.00 คะแนน หมายความว่า มีความคิดเห็นมากที่สุด

ระดับคะแนน 3.50 – 4.49 คะแนน หมายความว่า มีความคิดเห็นมาก

ระดับคะแนน 2.50 – 3.49 คะแนน หมายความว่า มีความคิดเห็นปานกลาง

ระดับคะแนน 1.50 – 2.49 คะแนน หมายความว่า มีความคิดเห็นน้อย

ระดับคะแนน 1.00 – 1.49 คะแนน หมายความว่า มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Age1 ในรูปแบบเจลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านเหตุผลในการซื้อ ชนิดของสินค้า ผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ความถี่ในการซื้อ จำนวน(เงิน)ที่ซื้อ จำนวน(ชิ้น)ที่ซื้อ ลักษณะคำถามแบบประเมินตรวจสอบรายการ (Check list)

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่างๆ จากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ในเรื่องความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรบริโภค

ขั้นที่ 2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ วิธีการวิจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Age1 ในรูปแบบเจลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ครอบคลุมเนื้อหาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เหตุผลในการซื้อสินค้า
2. ชนิดของสินค้า
3. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการซื้อ
4. ความถี่ในการซื้อ
5. จำนวน(เงิน)ที่ซื้อ
6. จำนวน(ชิ้น)ที่ซื้อ

ขั้นที่ 3 สร้างแบบสอบถามเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Age1 ในรูปแบบเจลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องที่เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวิจัยและด้านการศึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาพร้อมทั้งพิจารณาความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ข้อที่มีค่าที่ 0.5 ขึ้นไป

ขั้นที่ 7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งและนำไปทดลอง (Tryout) ลูกค้ำที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ 0.80 ขึ้นไป) ซึ่งผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รวมได้เท่ากับ 0.881 ค่าความเชื่อมั่นดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทำแบบสอบถามนี้สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตจาก สำนักงาน โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ชุด โดยการสัมภาษณ์ก่อนแจกแบบสอบถาม ด้วยคำถามที่ว่า “เคยรู้จักหรือเคยซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Age1 ในรูปแบบ เจล ไซ้หรือไม” ถ้าใช่ จึงส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง และพร้อมเก็บในทันที
3. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2552
4. นำแบบสอบถามกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม
5. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปค่าทางสถิติที่ใช้มีดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Agel ในรูปแบบ เจล วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ความคิดเห็นส่วนประสมการตลาดของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Agel ในรูปแบบเจล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Agel ในรูปแบบเจล จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ไค – สแควร์ (Chi – square)
4. ความสัมพันธ์ของส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารยี่ห้อ Agel ในรูปแบบ เจลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์คือค่า อีต้า (Eta)